

Maestre deu ser alteració d'això, 1961-3). Però tot això ho tinc per una creació recent partint d'un castellanisme localment afortunat *antigua*; car d'informants més vells, i de llenguatge més conservador, no solament sento pertot *antic*, *-iga*, en comarques més refractàries a la penetració (Gandia-Marina, etc.), sinó fins i tot en les més exposades, i en gent d'expressió molt popular: «un *alçip* molt *antiga*» a Llíria, «pero açò és cosa molt *antiga!*» a la Vall d'Uixó (1962) (Escrig, 1851, no reconeix altra cosa).

DERIV.: *Antigament* [Jaume I, supra]; la grafia *antiguament*, fora del castellanisme modern, que veiem en algun text antic com els *Cost. de Tortosa*, probt. no té més valor fònic que, p. ex., *amaguar* per *amagar*, observació que val per a d'altres mots següents. *Antiquíssim* [S. XVII], llatanisme després molt estès. *Antiguitat* o *antiguetat* [-iquitat, *Tirant*, Ag. I, 267; II, 77; Llull sembla haver usat totes dues formes *-quitat* i *-quetat*; encara que els lexicògrafs i normalitzadors li han preferit sempre *-iquitat*, la forma *-iguetat* era la més viva en el cat. central del primer terç del nostre segle]. *Antigüea* 'el temps antic, l'antigor' mall., men. [AMAlcover; *igèa* AlCM; «la figura atraient d'Ella hi assieja / posant-li dins la falda el tendre Fill: / ja el rastre polsimat de l'*antigüea* / de sa policromia minva el brill», Guasp, *IdOr.* IX, 99].

Antigor 'vellura del temps i de les coses i costums antics' [S. XIII, *Usatges*, AIEC I, 304; «cançons de l'*antigor*», Verd., *Canigó* XII]. En terres del Migjorn s'ha conservat amb un sentit que oscilla entre 'terra habitada o conreada des de molt antic' fins a 'indret amb restes arqueològiques', cosa de la qual ja trobo testimoni en un doc. d'afrontacions locals que llegeixo (1961) a l'arxiu municipal de Xodos: «afronta ab un *antigor* de paret vella --- al pas que baixa de la Tenyadeta», a. 1594; també «dit *antigo*» en un capbreu de la Secuita de l'a. 1699 (que em facilita el doctor Daniel Recasens, 1955),¹ on el context permetria entendre que es tracta d'un camí vell, però pot ser el mateix que pertot; i ben prop d'allà, l'*antigó* és el nom d'una partida del terme a Cambrils. Passant per Tortosa (Moreira, *Folkl. T.*, 182), se segueix dintre d'aquest ordre d'idees per tot el Nord del P. València, almenys fins al Túria, oscil·lant entre la idea d'un camí o sèrie de llocs seguits i la d'un paratge concret: «¿vol continuar aquella *antigó* cap al poble?» (enumerant-me uns llocs), a Canet lo Roig; «los Castavells és a la mateixa *antigó* dels Noguers» a Xert; «Camí dels *antigóns*» a Puçol; «els *Antigóns* del Mudàfer», nom d'un indret amb ruïnes en el terme de Morvedre; a Ribarroja m'explicaven que ells també usen *antigó* en el sentit de 'dipòsit de restes arqueològiques', però a l'informant li ho vaig sentir, tot conversant, usat adjectivalment: «*Ventes de Poio* és el nom *antigor*: ara en diuen la Reva, nom de la companyia que ho explota» (1962).

A les Illes hi ha coses semblants. Se senten molt, per tota la pagesia de Mallorca, noms com *Et Sementer dets Antigons* a Sta. Maria del Camí;² «el tesoro de moros, que la tradición popular supone hoy

escondido en los lugares de *antigors*, nombre con el que son designados los locales talaióticos» (Mascaró i Passarrius, *Ampurias* XXIV, 1958, 187). Tot, formes provinents d'un antic abstracte en *-or* (ço combinat amb algun cas de supervivència d'un grup genitiu RUINAE o VIA ANTIQUORUM?), si bé el fet d'usar-ho sovint en plural ha fet que *-ors* aparegui reduït a *-ós* d'on després *-ons*, fins a Morvedre. No sembla que a Menorca s'usi altra cosa que *antigots* però és amb el mateix valor: jo mateix vaig veure uns *antigots* a St. Lluís; Camps i Mercadal ho definia «restes de construccions antigues» en BSAL IV, 150b, i parlava d'això mateix referint-se a Albranca (*Folkl. Men.* II, 59), però en narrar una llegenda: «haviem dixat un moro ocult per aquells *antigots* i boscatges d'Albranca, i que, si bé molt vey, encara vivia» (id. II, 76); i en un passatge precedent l'usa amb un altre sentit (que és també de Mall. i del Camp de T.), en la dita «terra d'*antigot* — fa de tot» (explicat 'terra negrosa, afemada per s'home antic, molt productiva', ib. I, 287); aquesta variant no s'explica tan clarament, però repugna separar-la de l'altra i donar un valor despectiu a la term. i per més que no veig que *-ors* pogués mudar-se fonèticament d'aquesta manera, la transmissió aràbiga (és quasi forçós creure que això ja ve d'abans de la Conquesta) deixa vagament portes obertes (que no semblen practicables per vies verament catalanes ni merament fòniques).³

Partint del cast. província *antigo*, es creà, exactament amb el mateix sentit de paratge de troballes antigues, un col·lectiu *antigal*, avui molt viu en tot el Nord de l'Argentina (Luis Alfonso, *Bol. Ac. Arg. de Letras* XIII, 668-70; troballes de sepulcres i objectes múltiples a Purmamarca, Jujuy, *Semana de Antropología*, Bs. As., 1941).⁴

Antigalla [1673; 1695; *-igualla*, 1611; *-galla*, *-galles*, *DTo.*, 1650 (1479)], igual que el cast. *antigualla* [1548] i fr. *antiquaille* [1490], sembla ser adaptació de l'it. *anticaglia*. *Antiquat* [S. XIV]; *anticat*, *-cadament* [1464, 1468]; *antiquar-se*. *Antiquari* [1803, Belv.]

¹ AlCM ho anota encara de més al Nord: Rodonyà i el Vendrell. — ² Prop de S'Arboçar, a Can Moragues, on per cert el mapa Mascaró no assenyala cap troballa. — ³ Qui sap si hem de pensar que els moros vagin formar un plural del tipus femení o recent en *-ât*, que darrere un *qaf* aràbic no fóra estrany que es canviés en ò ço ANTIQUITATEM > *antigtât* amb simplificació dissimilatòria afavorida per l'encreuament amb *antigor*? — ⁴ Potser hi ha una formació semblant en *-âr* a Ribagorça: *Passantigà* és el nom d'una partida de Caçanasa (PASSUS ANTIQUARUM?, o -ARIS?).

ANTICIPAR, pres del ll. *anticipare* id. □ 1.ª doc.: mj. S. XIV i 1398 (AlCM); «*anticipar la paga*: representant», OPou (*TbPu.*, 1575, p. 129). *Ansebar* amb adaptació a la fonètica dels mots hereditaris havia estat usat pels nostres jueus medievals (Blondheim, *Rom.* XLIX, 23).